

A BÁCSKAI ÉS A BÁNSÁGI PÜSPÖK KÖZÖS PÁSZTORLEVELE

MARADJUNK, HOGY MEGMARADJUNK

„Mi ugyanis mindnyájan egy Lélekben egy testté lettünk a keresztség által . . . , s ha szenved az egyik tag, valamennyi vele együtt szenved . . . (1 Kor 12,12 stb.)

BEVEZETŐ

1. Szeretett Testvérek, mint pásztoraitok, akiket Isten arra választott ki, hogy e helyi Egyházak együttiségének szolgáljunk, ismét szólunk hozzátok, Krisztus hívő családjához: ébresztünk, oktatunk és bátorítunk benneteket, hogy e mostani felelősségteljes időkben megfeleljünk annak az elvárásnak, amelyet Isten és a történések rónak rá helyi Egyházainkra.

2. A mindenség Teremtője gondviselő Atyaként helyezett bennünket világunkba. Akarta, hogy otthona legyen benne mindannyiunknak, akiket életadó és teremtő erejéből a történések ösvényére helyezett. A világmindenséghez képest parányi világunk Istentől kapott rendeltetése, hogy azok otthona legyen, akiket ő hív életre. Isten minden egyes embert öröktől fogva megálmodott. Mindannyiunk nevét és létezését öröktől isteni Szívébe írta. Ő választotta ki a pillanatot, amikor szüleink közreműködésével meghatározott helyen életre hívott bennünket, és életünkkel együtt otthont, családot, szülőföldet, nyelvet, kultúrát ajándékozott számunkra, hogy megvalósíthassuk magunkat e világi létezésünkben. Ezért minderre elidegeníthetetlenül jogunk van: vagyis a Teremtő Isten akaratából nyer az ember életet, családot, otthont, hazát – és tartozik saját népéhez.

3. Testvérek, ha a természetjogból következő kristálytisztá életelveket látjuk veszélyeztetve, mi, a ti pásztoraitok, de ti is mint Isten népe – válaszra vagyunk kötelesek. Véleménynyilvánításunk igazoltságát ugyan elvitathatják tőlünk, mégsem vállalhatunk részt hallgatással olyan jogtiprásban, amely az Isten-védte emberi jogokat vonja kétségbe. Krisztus evangéliumába lapozva emelünk

szót keresztény lelkiismeretünk felelősségtudatával, és üzenjük nektek azt, amit e történelmi pillanatban elvár tőlünk Isten.

MARADJUNK, HOGY MEGMARADJUNK

4. Elsősorban maga Isten, de Isten kegyelméből őseink is, kik itt születtek, örökbe hagyták számunkra e világot és a helyet, ahol élünk, mint otthonunkat és hazánkat. Itt vagyunk jelen nép- és Egyházként századok során, itt élvén együtt egyetértésben és barátságban mindazokkal, akik tőlünk különbözően gondolkodnak, beszélnek és élnek. Mi, krisztusi emberek mindnyájan egy Lélekben, egy Testként élünk – Krisztus rejtelmes testeként. Pál apostol tanítja, hogy egy testté lettünk a keresztség által, és jellemzőnk a teljes egymásra utaltság (vö. 1 Kor 12,13–27). Elmondja az Apostol azt is, hogy e Testben, ha szenved az egyik tag, valamennyi együtt szenved vele – ha örvend az egyik tag, vele örvend az egész Test. Helyi Egyházunk is ilyen oszthatatlanul egy Test, amelynek ha bármely tagja szenved – vele szenvedünk mi is mindannyian. E rejtelmes Testbe, Egyházunkba a jelen pillanatban félelem és szorongás költözött, miatta sokan idegenbe távoznak elhagyva az atyai házat, nyomására a világ valamely más sarkában remélnék jobb életet. Felelősséggel üzenjük: senki ne hagyja el a családi tűzhelyet. A rejtelmes Testről egyetlen tagot letépni szörnyű fájdalmat okoz, akár egynek a hiánya is fogyást és haldoklást jelez. Semmilyen körülmények közt sem szabad könnyelműen elhagyni a szülőföldet, szegényebbé tenni Egyházát és Népet, amelyhez századok során tartozunk.

Még kevésbé szabad elásnunk Istentől kapott talentumainkat, a tőle népünk javára nyert ajándékot. Isten azért alakított bennünket egy Testté, mondja az Apostol, hogy a tagok törődjenek egymással (vö. 1 Kor 12,24). Miféle törődés az, ha valaki idegenbe menekül, illetve lelép? Egyházat és népet kinek van joga könnyelmű megfutással csonkítani vagy haldoklásra ítélni?

5. Főpásztori szeretettel kérünk mindnyájatokat, kerekedjete felül minden szorongáson és félelmen, különösképpen az önző és könnyelmű élet utáni vágyakozáson. Ha felelőtlenül és kizárólagos önszeretetből vele menekülünk, magukra hagyjuk munkájukban az itthon maradókat, üres marad a családi ház, helyünk a templomban, üres marad a közélet: egyaránt csonkítunk Egyházat, kultúrát, gazdaságot, életteret. Fennmaradásunk válik kérdésessé. Aki idegenbe tekint, előbb ilyen szempontok szerint vizsgálja meg jól lelkiismeretét!

6. Istennek valamennyiünkkel terve van, s ehhez ad mindegyikünknek sajátos kegyelmet jósága, hogy megvalósuljon bennünk örök elképzelése. Ha tőle önkényesen megfosztjuk magunkat, az örökre gyökértelenné vált ember sorsa lehet osztályrészünk: elveszítjük önazonosságunkat, névtelen, jelentéktelen labdaemberré leszünk az otthontalanok és hazátlanok tengerében. Aki hazáját vesztette, annak az idegen égbolt mindig felhősnek tűnik. Gyakran megtörténik, hogy a fészket vesztette ember személyes értékrendje összeomlik, beleértve akár hitének elvesztését is. Ezért Isten igéjének tekintélyére hivatkozva „megállj!”-t kiáltunk, és a történelmi pillanat komolyságának megfelelően ki-
mondjuk: MARADJUNK, HOGY MEGMARADJUNK.

SZÓLJUNK, HOGY SZAVUNK LEHESSEN

7. Isten népének Egyháza mint ilyen meghatározott politikai állásfoglalások és célkitűzések fölöttinek, illetve ezen kívül állónak vallja magát. A keresztény embernek azonban rendelkeznie kell egyéni hozzáállással, aminek megfelelően lelkiismerete szerint köteles kivenni a maga részét felelős és valós módon a közösségi életfeladatokból.

8. Az Egyház az isteni Üzenet tanítójaként mindig szerepet vállal a jobb világ építésében. Világosan tolmácsolja az isteni Üzenetet, ezért mint ilyen nem kötődhet rendszerhez vagy uralmi berendezéshez. Szolgálatát minden idők emberének nyújtja különböző körülmények között az üdvösséget. Ez azonban nem azt jelenti, hogy az Egyház mint hívőközösség felelőtlenül viszonyul az isteni jog világos álláspontjához és az evangéliumi alapelvekhez. Ellenkezőleg. A II. Vatikáni zsinat éppen ezért így tanít az idevágó felelősségtudatról: „Épp az üdvösség rendje nevében tanulják meg a hívek: mik a jogaik és kötelességeik mint az egyház tagjainak, illetve mint a társadalom polgárainak. Törekedjenek arra, hogy a két közösség zavartalan együttműködését biztosítsák: fontolják meg azonban, hogy a keresztény lelkiismeretnek kell vezetnie őket minden evilági dologban . . . El kell ismerni, hogy az e világi államot, mely jogosan fordítja figyelmét a világ ügyeire, a saját elvei vezetik ezekben. Ugyanakkor azonban méltán elvetjük azt az áldatlan elméletet, amely szerint a társadalmat a vallás teljes mellőzésével kell építeni (LG, 36). Amikor tehát a keresztény embernek állást kell foglalnia az adott napi politika történéseivel, felnőt és érett lelkisége felelősségtudatában az Evangélium világosságát kövesse. Nem rejtőzhet névtelenségbe, nem vonatkoztathatja el magát állampolgári és társadalmi feladataitól, nincs joga elmenekülni ez irányú felelősségtől, ha mégis ezt teszi: közömbösségével vagy mulasztásával súlyosan vétkezhet. A közjó érdekében kötelességünk szót emelnünk. Véleménynyilvánításra gyakran idéznek bennünket, felszólítanak állásfoglalásra, akaratnyilvánításra szavazások és választások kiírásával. A keresztény tanítás erre vonatkozóan világos: az Evangélium legfőbb elve a szeretet. Nem nyerhetnek részünkről bizalmat, akik a szeretetet rombolják, akik bizalmatlanságot, félelmet, bizonytalanságot váltanak ki. Nem ajándékozhatjuk bizalmunkat azoknak, akik ártnak a közgazdaságnak, vagy elpocsékolják térségünk Istentől ajándékozott természetes javait. Nem támogathatjuk felelőtlenül azokat, akik gyűlölködést szítanak, embereket fordítanak szembe egymással, és halálba kergetnek.

ÉS NEM HAGYHATJUK szó nélkül fájdalmainkat: az áldatlan szerénsségi állapotokat, ahol megfélemlítéssel testvéreinket hajlékaikból kényszerítették távozásra: a szorongással teli dél-bácskai és dél-bánati hívek szomorúságát, akik nem egy helyen feldúlt templomaikat siratják.

Ha hívó ember a társadalom tagjaként nem foglalna állást adott kihívások esetén, a költő Babits Mihály sora vonatkozna rá: „Vétkesek közt cinkos, aki néma!” Közreműködőjévé válna összetorlódó tragédiáknak. Ezért Pál apostolnak a szavaival üzenjük minden hívó embernek, mintegy személy szerint: „Istenre és Krisztus Jézusra kérve-kérlek, mondd ki az igét! Állj elő vele, akár

alkalmas, akár alkalmatlan! . . . Eljön ugyanis az idő, amikor a józan tanítást nem hallgatják szívesen az emberek, hanem ízlésük szerint seregszámra szerznek maguknak tanítókat és csiklandoztatják a fülüket, elfordulnak az igazság meghallgatásától és mesékre hajlanak. Te azonban mindig maradj meg gondolt . . .” (Vö. 2 Tim 4,1–5) Minden hívő ember lelkiismerete szerint köteles szót emelni a jobb társadalom építése, a szabadság és felelősségteljesség érdekében. Ezt megerősíti a II. Vatikáni zsinat kijelentése is: „A társadalmi rendnek állandóan fejlődnie kell, alapja az igazság legyen, igazságosságban építsék és szeretettel itassák át; a szabadságban egyre emberibb egységya felé haladjon . . .” (GS, 26)

9. Szeretnénk, ha a mostani drámai változások közepette minden hívő ember megértené biztatásunkat: ma azért SZÓLJUNK, HOGY SZAVUNK LEHESSEN holnap! – Egyházunk, népünk és otthonunk javára. Felelősségvállalásunk legyen világos, ne terhelje félelem, keresztényi és érett legyen – Isten, aki áldását adja a jószándékúságra, bátorítsa szíveteket, világosítsa értelmeteket, hogy azt válasszátok, ami üdvösségetekre szolgál. Ha nem így tennétek, szörnyű ballépés terhe nehezede ránk e történelmi pillanatokban Isten előtt, amely megkérdőjelezné megmaradásunkat és jövőnket.

10. Az Úr Jézus arra hív bennünket, hogy a jó és a rossz mostani nagy ütközésében álláspontjaink nagyon világosak legyenek: „igen, igen – nem, nem” (vö. Mt 5,37). Nem szolgálhatunk egyszerre két úrnak (vö. Lk 16,13), ezért minden kétarcúság a jó és a rossz szembeütő ütközésében erkölcstelen. Aki félreáll, az határozatlanságával bűnrészességbe sodorhat másokat is, mert nem jár elől jó példával, nem hiába figyelmeztet bennünket Pál apostol: „Erősödjetek meg az Úrban, hathatós erejéből . . . , hogy helyt tudjatok állni az ördög cselvetéseivel szemben” (Ef 6,11).

KERESSÜK AZ URAT, HOGY MAGUNKRA TALÁLHASSUNK

11. Szeretett testvérek, mindabból, amit közöltünk veletek elvi hozzáállás-ként, elénk rajzolódik a hit világos válasza az Úr tanítása szerint. Az Úr Jézus elsősorban megtérésre hív. Közel van az Isten országa, térjete meg tehát, higgyetek az Evangéliumnak. Mi, hívő emberek jól tudjuk, hogy a rossz az emberszív mélyén születik, ha azt rabul ejtette a bűn. Ezért a rossz problémájának a gyökeres orvoslása úgy lehetséges, hogy eltávolítjuk szívünkéből a bűnt. Komoly szóval biztatunk azért benneteket: Térjete meg, higgyetek az Evangéliumnak. Megtérésünk abból a tartós, őszinte törekvésből születhet, amellyel Isten akaratát kívánjuk elfogadni. Hogyan?

12. Elsőnek mind egyéni, mind családi életünkben engedjük vissza a maga helyére az imádságot. Akik imával kapcsolódnak Istenhez, azok belső béke és erő birtoklói, melynek segítségével az élet minden adottságai közt isteni megvilágításában látják meg a helyeset, és döntenek mellette. A családi ima fontossága abban rejlik, hogy általa a család Isten előtti közösséggé válik, nélküle viszont közössége felbomlik. A szentsége által Isten minden családba az együttiséget összekötő lánc.

A házasság szentsége által úgy lép Isten minden családba, mint tartópillér és összekötő kapocs. Kegyelmi jelenléte a családi ima által váltja ki hatását: szeretni, szenvedni és helyesen élni tanít.

13. A család tartósságát legjobban mégis a szentségi életből kiáradó erő munkálja. Átala a családtagok egyre istengyermekségükben épülnek, de egyben az Üdvözítő Jézus jelévé is válnak, aki a szentségek által viszi végbe az Üdvösség művét. Gyakori szentáldozás, cselekvő részvétel az eukarisztikában, vagyis a szentségi élet a szó legmélyebb értelmében lelke a vallásosságnak, nélküle nem létezhet sem a családi, sem a hívőközösség. Érthető, ha a II. Vatikáni zsinat ezt tanítja: „A házastársaknak a családban sajátos hivatásuk van: egymás előtt és gyermekeik előtt tanúi a hitnek és Krisztus szeretetének. A keresztyén család hangosan hirdeti az Isten országának máris ható erőit, de a boldog élet reményét is. Tanúságtételével vádlón bizonyítja rá a világra a bűnt, és megvilágosítja azokat, akik keresik az igazságot (LG, 35.).

14. A keresztyén olyan ember, akit az Úr arra hívott, hogy Istentől kapott kegyelmi ajándékait a szeretet és az igazságosság építésére fordítsa, de úgy, amint az Apostol tanítja: e szeretet ne szóban és nyelvben, hanem cselekedetben és igazságban nyilvánuljon meg. Előttünk a tél, amely sok testvérünk számára körünkben vagy közelünkben nincstelenséggel, sőt éhséggel fenyeget. Itt a pillanat, amikor Jézus nevében szolgálhatjuk az éhezőt, aki felénk nyújtja kezét, akár közülünk egy-egynek, akár hívőközösségünknek. Ne feledjük Jézus szavait: „ . . . Éheztem ugyanis és ennem adtatok, szomjúhoztam és innom adtatok –, jöjjetek Atyám áldottai!” (Vö. Mt 25,31-35)

15. Mindig a személyesen átélt hit volt a növekedés forrása: akár egyéni, akár hívőközösségi szinten. Ha valaha, akkor e mostani napokban is egyedül az érett hitű emberek képesek kirtartani a jóban, felelősségvállalásuk építi az Egyház jelenlétét napjaink világában. Ezért kell lelki életünket egyre mélyíteni.

16. Hívőközösségként a keresztyén közösségi élet alapvető értékeit kell szem előtt tartanunk. A családi élet szent mivoltáról már szóltunk. Csonka vagy egészen szétzúzott családok jelzik a bűn és az elanyagiasodottság következményét. Ezt orvosoljuk imával, szentségi étellel, az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlásával. Gyógyításra szorul azonban a gyermekek iránti szeretet, a felelősségteljes apaság és anyaság tudata, a szülői nevelés felelősségtudata. Vanak, akik anyagi okok miatt menekülnek a gyermektől. Ne vonjuk kétségbe, hogy az életet ajándékozó Isten mindig áldást is ajándékozik. S mintha egészen feledésbe merült volna, hogy a legalaposabb és legeredetibb vallási nevelést csakis a család képes nyújtani. Van-e még helye családaink mindennapi életében a hitoktatásnak, és van-e hozzá ereje a lelki dolgok vállalásától menekülő szülőknél?

17. Düledező a fiatalok és öregek egymás közti viszonyulása is. A beteggondozásnak pedig már pusztá említése is terhet jelent sokak számára. Idevonatközoán is az Úr Jézus szavait ismételjük: Térjete meg, közel van az Isten országa. Mindarra, amit sajjó sebként felsoroltunk, a megújításra váró családi és hívőközösségi életre, nemkülönben plébániáinkra és püspökségeinkre Isten áldását

kérjük. KERESSÜK AZ URAT, HOGY ISMÉT RÁTALÁLHASSUNK ELFELEJTETT KERESZTÉNY MAGUNKRA.

ZÁRÓKÖVETKEZTETÉS

18. Pásztorlevelünk zárórészében vigasztalni kívánunk benneteket, szeretett testvérek. Nehéz és felelősségteljes időket élünk. Vállaljuk jelenünket felelősségtudattal, nyújtson reményt számunkra a tudat, hogy a történelem Ura éppen minket ajándékozott meg bizalmával: tőlünk várja el, hogy igazságos és szeretete törvényén új és jobb világot építsünk. Pál apostol ezt írja: „Ezért, szeretett testvéreim, örömmel és koronám, maradjatok, szeretteim, erősek az Úrban . . . és örvendjétek az Úrban szüntelen! Újra csak azt mondom: örvendjétek! Lelki jószágokat ismerje meg mindenki! Az Úr közel van, ne aggódjatok semmiért. Minden imádságtokban és könyörgéseitekben terjesszétek kéréseiteket Isten elé, hálaadástokkal együtt. Akkor Isten békéje, amely minden értelmet meghalad, megőrzi szíveteket és elméteket Krisztus Jézusban. Gondolataitok arra irányuljanak, ami igaz, ami tisztességes, ami igazságos, ami ártatlan, ami kedves, ami dicséretre méltó, ami erényes és magasztos . . . , és veletek lesz a béke Istene” (Fil. 4,4–9).

19. A Megváltó ezért jött közénk, hogy minden embert jobb és tökéletesebb életre segítsen. A keresztény ember ezért minden időben a reményből él, mert tudja, hogy Jézus Krisztus legyőzte a világot és benne a bűnt keresztalálával és feltámadásával. Zárjuk jól a szívünkbe az Apostol üzenetét: „ . . . ismeritek a mai időket. Itt az óra, hogy felébredjünk az álomból, mert üdvösségünk közelebb van, mint mikor hívők lettünk. Múlóban az éjszaka, a nappal közel. Vessük le hát a sötétség tetteit, s öltünk magunkra a világosság fegyvereit” (Róm. 13,11).

20. Fordítsuk fejünket az ég felé, onnét érkezik üdvösségünk, és bizalommal imádkozzunk: Jöjj, Uram, Jézus! Töltsd be terhek alatt görnyedő életünket. Jöjj el aggodással teli napjainkba. Lépj szétromcsolt életünkbe. Jöjj, és mentsd meg, ami neved dicsőségére maradt belőlünk. Készek vagyunk hívő lélekkel újból vállalni az Apostol tanítását, és egymást elvállalni, amint Krisztus elvállalt bennünket Isten dicsőségére: Töltsön el titeket a reménység Istene a hit teljes örömeivel és békéjével, hogy bővelkedjétek a reményben a Szentlélek erejéből” (vö. Róm 15,7–13). A Szentlélek nekünk ígért és szívünkben bőségesen kiáradó erejét a ránk bízott minden hívőközösség és minden hívő ember nyerje el bőségben, ajándékozzon nekünk Isten békét és biztonságot. Engedje, hogy minden jó akaratú emberrel megértésben és igazságosságban, szeretetben és békében éljünk – egy nyáj, egy pásztor. Ennek jegyében adjuk áldásunkat az Atya, a Fiú és Szentlélek nevében.

Pénzes János bácskai
és Huzsvár László bánsági püspök

(Magyar Szó, 1992. október 26.)